

Leerlijn en mediawijze doelen

Het is niet altijd vanzelfsprekend om te werken aan mediawijsheid in de klas. De Schaal van M laat kinderen op een speelse wijze ervaren hoe mediawijs ze al zijn, maar toont hen ook dat ze nog veel te leren hebben. De dialoog met hun leeftijdsgenoten is belangrijk, maar ook leerkrachten en ouders spelen een belangrijke rol. De Schaal van M vormt voor heel wat leerkrachten een stimulans om ook in loop van het verdere schooljaar verder met mediawijsheid aan de slag te gaan.

Hieronder vind je meer info over de thema's die aan bod komen, de Leerlijn Mediawijsheid en welke eindtermen er aan bod komen in DSVM.

"Mediawijsheid is het kunnen gebruiken en begrijpen van media om zich(zelf en anderen) actief, kritisch en bewust te informeren, interageren, creëren, amuseren en verweren in de maatschappij"

Leerlijn Mediawijsheid

Wat is de leerlijn?

Willen we dat kinderen alle nodige mediawijze competenties onder de knie krijgen, dan moeten we hiervoor aandacht en ruimte voorzien. Ook op school. Bij wijze van leidraad daarbij ontwikkelde Mediawijs deze 'Leerlijn Mediawijsheid'. De leerlijn vat samen wat en hoe een 'gemiddeld' kind (al weten we dat dit niet bestaat) op elke leeftijd moet leren als het gaat over media(wijsheid). Het resultaat is een verzameling van vaststellingen uit de praktijk en de invulling van eindtermen en leerplannen volgens een specifiek kader: het Mediawijs Competentiemodel.

De leerlijn biedt een overzicht van de belangrijkste leerdoelen met betrekking tot mediawijsheid, van kleuter tot jongvolwassene. Telkens wordt verwezen naar de sleutelcompetenties en eindtermen waaraan het mediawijze doel gelinkt is. Onder de noemer 'aan de slag' vind je nuttige methodieken, materialen en werkvormen van Mediawijs en partners om aan het leerdoel in kwestie te werken.

Meer weten? www.mediawijs.be/leerlijn

De thema's binnen De Schaal van M

In De Schaal van M komen heel wat mediawijze thema's aan bod. We onderscheiden 8 mediawijze hoofdthema's binnen De Schaal van M. Elk hoofdthema is opgebouwd uit verschillende subthema's.

1. Informatie en nieuws
2. Veilig online
3. Online relaties
4. Online identiteit
5. Sociale media en games
6. Fun met media maken
7. Digitale balans
8. Hoe werkt het internet

De thema's van De Schaal van M kan je koppelen aan de mediawijze doelen van het Competentiemodel Mediawijsheid. Hieronder kan je een overzicht terugvinden van de verschillende thema's en de belangrijkste doelen.

Thema	Mediawijze Doelen	Voorbeelden
Informatie en nieuws	<ul style="list-style-type: none">• Basis• Informeren• Creëren• Amuseren• Verweren• Interageren	<ul style="list-style-type: none">• Betrouwbare bronnen (her)kennen en gebruiken.• Het doel van nieuws / reclame / ... begrijpen en de impact ervan benoemen.• Draggers van nieuws / reclame / propaganda ... kennen.• Zelf nieuws/propaganda/reclame maken.
Veilig online	<ul style="list-style-type: none">• Basis• Interageren• Verweren• Amuseren	<ul style="list-style-type: none">• Het begrip mediawijsheid kunnen uitleggen.• Weten wat een veilig wachtwoord is en dit ook toepassen.• Je privacy-instellingen aanpassen.• Kettingberichtjes en phishingberichten herkennen en weten hoe je hiermee moet omgaan.
Online identiteit	<ul style="list-style-type: none">• Basis• Interageren• Verweren• Creëren• Amuseren	<ul style="list-style-type: none">• Reflecteren over je eigen online identiteit: welke foto's en informatie over jezelf deel je wel of niet• Een profielfoto maken.• De principes van sociale media kennen (likes, volgers, ...).• Schone schijn online.

Online relaties	<ul style="list-style-type: none">• Basis• Interageren• Interageren• Creëren• Amuseren• Verweren	<ul style="list-style-type: none">• Doordacht informatie delen met elkaar (privacy).• Correct communiceren met elkaar (cyberpesten, haatspraak, online reageren).• Netiquette en elkaars online rechten respecteren.• Toestemming vragen om foto's van anderen online te delen• Weten hoe je een nepprofiel herkent.• Gewenste en ongewenste situaties kunnen onderscheiden van elkaar.• Chatten met elkaar en anderen.
Fun met media maken	<ul style="list-style-type: none">• Basis• Informeren• Creëren• Amuseren	<ul style="list-style-type: none">• Een eigen vlogkanaal beheren en video's maken.• Auteursrecht kennen en toepassen.• Samen media-inhouden maken.
Sociale media en games	<ul style="list-style-type: none">• Basis• Informeren• Interageren• Verweren• Creëren• Amuseren	<ul style="list-style-type: none">• Verschillende sociale media kennen.• De voor- en nadelen van sociale media kennen.• De leuke en minder leuke kanten van internetchallenges.• Hoe zet je veilig je eerste stappen op sociale media.• Een eerste smartphone.

Digitale balans	<ul style="list-style-type: none">• Basis• Verwerken• Amuseren	<ul style="list-style-type: none">• Afspraken maken over schermtijd en gamen.• Reageren op phubbing.• Reflecteren over je eigen online gedrag.• Je digitale balans bewaren.
Hoe werkt het internet	<ul style="list-style-type: none">• Basis• Informeren• Verwerken• Interageren• Amuseren	<ul style="list-style-type: none">• Online betalingen uitvoeren en shoppen.• Begrijpen hoe je anoniem kan surfen.• Begrijpen hoe cookies werken en hoe je ze beheert.• Een adblocker installeren.• Je zoekgeschiedenis wissen.• Weten wat een filterbubbel is en hoe je hier mee kan omgaan.

Eindtermen

Door mee te doen met De Schaal van M bereik je heel wat mediawijze leerdoelen. Maar welke zijn dat juist? De verschillende thema's binnen De Schaal van M kan je ook linken aan de Leerlijn Mediawijsheid. Meer info: www.mediawijs.be/leerlijn. Aan de hand van de Leerlijn Mediawijsheid kan je achterhalen wat jouw leerlingen moeten kennen en kunnen. Zo weet je als leerkracht ook welke mediawijze eindtermen en leerdoelen je bereikt door aan de slag te gaan met De Schaal van M.

Legende

	Niveau	Complexiteit taak	Autonomie	Cognitief domein
*	Verkennend	Aangereikte voorbeelden taken	Volledig met hulp	Verkennen
**	Beginnend	Eenvoudige taken	Deels met hulp	Onthouden en herkennen
***	Gevorderd	Duidelijke en routinematige taken, met af en toe verwachte en onverwachte problemen die zich kunnen voordoen	Zelfstandig	Begrijpen en toepassen
****	Expert	Heel uiteenlopende taken en problemen	Anderen begeleiden	Reflecteren en zelf creëren

Mediawijs Leerdoel	3de graad lager	Eindtermen	ZILL	GO Leerplan Media
BASIS MEDIAWIJSHEID				
De leerling verklaart het begrip 'mediawijsheid' en kan dit toepassen.	De leerling kan meerdere voorbeelden van mediawijsheid benoemen en zelf voorbeelden geven. **		MEmw1, MEmw2, MEmw3	7.1.2 , 7.1.6, 7.1.7 , 7.5.1 , 7.5.5, 7.1.1
De leerling vormt een visie rond mediawijsheid en kan deze toepassen op het eigen mediagedrag.	De leerling onderzoekt kritisch het eigen mediagedrag met hulp van de leerkracht én met een aangereikte definitie rond mediawijsheid. *		MEmw1, MEmw2, MEmw3, MEge5	7.1.1 , 7.5.1
De leerling kan doelgericht (op basis van een weloverwogen visie op mediawijsheid) de eigen mediawijsheidscompetenties optimaliseren.	De leerling kan met hulp alle mediawijsheidscompetenties die hij/zij niet goed beheerst, bepalen en optimaliseren. *		MEmw1, MEmw2, MEmw3	7.1.1 , 7.1.7 , 7.5.1 , 7.5.2
De leerling kan (digitale) media gebruiken in functie van zijn of haar behoefte.	De leerling kan een gepast medium kiezen in functie van zijn behoefte en gebruiken. **	ICT - 1, ICT - 2, ICT - 5, ICT - 6, ICT - 7, ICT - 8	MEmw1, MEmw3, MEge1, MEge2, MEge3, MEva1,	7.1.2 , 7.1.6, 7.1.7 , 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3, 7.3.10

			MEva2, MEva3, Eva4, MEge5	
De leerling verwoordt de impact van digitale media en technologie op zijn of haar leefwereld en verschillende maatschappelijke contexten.	De leerling kan een aantal voorbeelden opsommen van de impact van digitale media en technologie. **	Wetenschappen en techniek - 2.17, Wetenschappen en techniek - 2.18	MEge5	7.2.1, 7.2.5, 7.4.5

Mediawijs Leerdoel	3de graad lager	Eindtermen	ZILL	GO Leerplan Media
INFORMEREN				
De leerling benoemt verschillende dragers en vormen van informatie.	De leerling benoemt verschillende informatiedragers en informatievormen aangepast aan leeftijd en doelgroep. **		MEge1	7.2.1, 7.2.2, 7.2.3
De leerling benoemt de doelstellingen van specifieke informatievormen.	De leerling herkent dat informatievormen doelstellingen hebben en benoemt de doelstellingen van een aantal aangereikte informatievormen. **			7.2.8
De leerling benoemt verschillende zoekstrategieën en past deze toe op verschillende informatie(bronnen).	De leerling kan met hulp een eenvoudige zoekvraag formuleren over een aangereikt thema en zoeken in een aantal aangereikte digitale en niet-digitale bronnen. *	Mens en maatschappij - 5.1, Nederlands - 1.1, Nederlands - 1.2, Nederlands - 3.1, Nederlands - 3.2, Nederlands - 3.3, ICT - 2, ICT - 3, ICT - 6	MEva3, IVzv4	7.3.7, 7.3.8

De leerling verwoordt de werking van het productieproces van informatie, de verspreiding en zijn of haar eigen rol hierin.	De leerling herkent hoe het productieproces van een aantal aangereikte informatievormen werkt en geeft voorbeelden uit de eigen leefwereld.**		MEge5	7.2.9, 7.2.10
De leerling benoemt en past verschillende strategieën toe om informatie te beoordelen op betrouwbaarheid en bruikbaarheid.	De leerling verkent de verschillende strategieën om de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van een bron na te gaan aan de hand van een aangereikte bron. *	Nederlands - 1.8, Nederlands - 1.9, Nederlands - 1.10, Nederlands - 3.6, Nederlands - 3.7, Nederlands - 5.4	MEmw2, MEge3, MEva3, IVzv4	7.2.10, 7.5.6, 7.5.7
De leerling slaat informatie gestructureerd op en kan deze later makkelijk terugvinden.	De leerling kan de gevonden informatie opslaan op een aangereikte (niet-)digitale plaats. **	ICT - 6	MEva1	7.3.9
De leerling verklaart het begrip 'auteursrecht' en kan de regels toepassen.	De leerling verwoordt een aantal basisregels van auteursrecht. **		MEmw3	7.5.4, 7.5.10

Mediawijs Leerdoel	3de graad lager	Eindtermen	ZILL	GO Leerplan Media
INTERAGEREN				
De leerling interageert via digitale media met mensen, systemen en diensten.	De leerling herkent een aantal aangereikte digitale media om te interageren met mensen en systemen. Hij of zij gebruikt deze in functie van een aangereikte opdracht. **	ICT - 2, ICT - 8	MEmw1, MEge1, MEge5, MEva4, MEge2, MEge3	7.1.1 , 7.2.2, 7.2.3, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3
De leerling interageert respectvol via media.	De leerling reageert respectvol online door afspraken na te leven met anderen. **	Nederlands - 2.1, Nederlands - 5.2, Mens en maatschappij - 1.4, Mens en maatschappij - 1.6°, Mens en maatschappij - 1.7°, Nederlands - 6.1°, Nederlands - 6.3, ICT - 2, ICT - 8, Sociale vaardigheden -	MEmw1, MEmw2, MEmw3, MEge1, MEge2, MEge3	7.5.1 , 7.5.4, 7.5.8, 7.5.9

		1.2, Sociale vaardigheden - 2, Mens en maatschappij - 1.2		
De leerling bouwt een online identiteit op door online	De leerling verwoordt een aantal aangereikte manieren om een online identiteit op te bouwen op een veilige en bewuste manier. Hij of zij past dit toe binnen een aangereikte online omgeving op maat. **	ICT - 2, ICT - 8	MEmw2, MEmw3, MEge1, MEge5, MEmw1, MEge2, MEge3, MEva4	7.4.3, 7.4.4, 7.5.1
interacties. De leerling benoemt (on)gewone en (on)gewenste situaties online en gaat hier gepast mee om.	De leerling herkent (on)gewone en (on)gewenste situaties online en kan dit signaleren. **	Mens en maatschappij - 1.4, ICT - 2	MEmw2, MEmw3, MEge5	7.4.5, 7.5.1, 7.5.3
De leerling verwoordt de regels van 'portretrecht' en 'auteursrecht' en kan deze toepassen in het kader van een online interactie.	De leerling verwoordt een aantal basisregels van portretrecht, auteursrecht en copyright in het kader van een online interactie. **		MEmw3	7.5.4, 7.5.10

Mediawijs Leerdoel	3de graad lager	Eindtermen	ZILL	GO Leerplan Media
AMUSEREN				
De leerling verwoordt welke media-inhouden en toepassingen hij of zij leuk vindt en kan er gericht naar op zoek gaan.	De leerling verwoordt welke media-inhouden en toepassingen hij/zij leuk vindt, en kan er gericht naar op zoek gaan. **	Mens en maatschappij - 1.1°, Mens en maatschappij - 2.6°, Muzische vorming - 1.4°, Muzische vorming - 6.3°, Mens en maatschappij - 1.2	MEmw1, MEmw3, MEge1, MEge2, MEva1, MEva2, MEva3, MEva4	7.1.1 , 7.1.2 , 7.1.4, 7.1.5
De leerling kan (samen) genieten van media.	De leerling verwoordt dat hij of zij samen van media-inhouden en toepassingen kan genieten. **	Mens en maatschappij - 1.1°, Mens en maatschappij - 2.6°, Muzische vorming - 1.4°, Muzische vorming - 6.3°, Mens en maatschappij - 1.2	MEmw1, MEmw3	7.1.1 , 7.1.2 , 7.1.4, 7.1.5, 7.1.3, 7.3.1

Mediawijs Leerdoel	3de graad lager	Eindtermen	ZILL	GO Leerplan Media
CREËREN				
De leerling benoemt en gebruikt (digitale) tools om bepaalde inhouden en toepassingen te creëren.	De leerling benoemt en gebruikt een aantal aangereikte (digitale) instrumenten om te creëren, aangepast aan leeftijd en doelgroep. **	Muzische vorming - 1.5, Muzische vorming - 1.6, Muzische vorming - 5.3, ICT - 2, ICT - 5	MEge1, MEge2, MEge4, MEva1, MEva2, MEge3, MEva3, MEva4	7.1.1 , 7.1.2 , 7.1.5, 7.2.4, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3
De leerling verwoordt hoe een (eigen) mediacreatie emoties en effecten op zichzelf en anderen teweeg kan brengen en houdt daar rekening mee.	De leerling herkent welke effecten een (eigen) mediacreatie bij zichzelf en anderen kan teweegbrengen. **	Muzische vorming - 1.1°, Muzische vorming - 1.2, Muzische vorming - 1.3, Muzische vorming - 1.4°, Muzische vorming - 5.2	MEge5, MEMw3	7.1.3, 7.1.5, 7.2.5, 7.5.9
De leerling ontwerpt een aantrekkelijke mediacreatie en kan dit communiceren naar	De leerling herkent hoe hij of zij een aantrekkelijke mediacreatie kan ontwerpen	Muzische vorming - 1.6,	MEge1, MEge2,	7.1.2 , 7.1.5, 7.2.4, 7.3.5,

een doelpubliek in functie van een doel.	en communiceren naar een afgebakend doelpubliek in functie van een doel op basis van aangereikte voorbeelden. Hij of zij kan dit met hulp toepassen. **	Muzische vorming - 5.2, Muzische vorming - 5.3, Muzische vorming - 6.4°, ICT - 2, ICT - 5	MEge4, MEva1, MEva2, MEva4	7.3.6, 7.3.10, 7.3.11, 7.3.12, 7.4.1
De leerling verwoordt de regels van 'portretrecht' en 'auteursrecht' en kan deze toepassen in het kader van een creatieproces.	De leerling verwoordt een aantal basisregels van portretrecht, auteursrecht in het kader van een creatieproces. **			7.5.4, 7.5.10

Mediawijs Leerdoel	3de graad lager	Eindtermen	ZILL	GO Leerplan Media
VERWEREN				
De leerling benoemt de belangrijkste risico's en bedreigingen van het gebruik van digitale media en kan zich hiertegen beschermen.	De leerling benoemt de belangrijkste risico's van het gebruik van media. Hij/zij gebruikt een beperkt aantal vaardigheden om zich hiertegen te beschermen. **	Mens en maatschappij -2.5°	MEmw2, MEWw3	7.4.5, 7.5.5
De leerling verklaart het begrip 'privacy', vormt zijn eigen visie hierover en past zijn/haar mediagedrag aan op basis van deze visie.	De leerling kan verwoorden wat privacy betekent op basis van aangereikte voorbeelden uit zijn/haar leefwereld. **	Mens en maatschappij - 2.13		7.5.4, 7.5.5
De leerling verwoordt welke data online worden bijgehouden, welke impact dit heeft en hoe hij/zij deze kennis in zijn/haar voordeel kan gebruiken.	De leerling herkent aangereikte voorbeelden van online data uit de eigen leefwereld. **			7.5.5
De leerling benoemt zijn/haar en andermans online rechten en durft hiervoor opkomen.	De leerling herkent een aantal online rechten via aangereikte voorbeelden. **	Mens en maatschappij - 2.13		7.5.4, 7.5.5
De leerling kan op een gepaste manier omgaan met (on)gewone en (on)gewenste	De leerling herkent (on)gewone en (on)gewenste situaties online en kan dit	Mens en maatschappij -	MEmw3, MEWw2,	7.4.5, 7.5.3

situaties online.	signaleren. **	1.4, ICT - 2	MEge5	
De leerling verwoordt welke effecten media en toepassingen hebben op zijn/haar gezondheid en kan op basis daarvan zijn/haar gedrag bijsturen.	De leerling herkent een aantal aangereikte voorbeelden van mogelijke effecten van media(toepassingen) op zijn/haar gezondheid. **	Mens en maatschappij - 2.5°	MEmw3, MEw2, MEge5	7.1.1 , 7.4.5, 7.5.1
De leerling bewaart een evenwicht in zijn/haar mediagedrag en houdt hierbij rekening met zijn/haar omgeving.	De leerling kan met hulp enkele aangereikte strategieën hanteren om een evenwicht te bereiken in zijn/haar mediagedrag. **	Mens en maatschappij - 2.6°	MEmw3, MEw2, MEge5	7.1.1 , 7.5.1